

Nr 339 A.

Godkänd av första kammaren den 17 juni 1921.

Godkänd av andra kammaren den 17 juni 1921.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna för kapitalökning för år 1922 i avseende å post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk.

(Statsutskottens utlåtanden nr 19 A, 20 A, 22 och 23 samt memorial nr 57 och 75.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna för kapitalökning för år 1922, i vad angår post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Postverket.

1:o) I den till riksdagen den 7 januari 1921 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under år 1922 har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av det vid propositionen under rubrik »utgifter för kapitalökning: bil. 1» fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag, punkt 1, föreslagit riksdagen att för inköp av inventarier för postverkets behov för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Innan riksdagen uttalar sig angående det i förevarande punkt framställda förslaget, har riksdagen ansett sig böra något vidröra de allmänna synpunkter, varifrån de till innevarande riksdag gjorda fram-

ställningarna om anslag till utgifter för kapitalökning för statens affärsverksamhet, i den mån densamma faller under kommunikationsdepartementet, enligt riksdagens förmenande böra bedömas. För nämnda ändamål är av Eders Kungl. Maj:t äskat eller beräknat, på riksstaten för år 1922 ett belopp av 85,410,700 kronor och å tilläggsstaten för år 1921 ett belopp av 68,198,350 kronor eller tillsammans 153,609,050 kronor. Av sist nämnda belopp är avsett att täckas, 130,035,550 kronor av låne-medel och 23,573,500 av andra statsinkomster. Inför dessa i och för sig stora krav och som ställda i förhållande till den nuvarande ekonomiska depressionen och därav följande svårigheter för statsregleringens genomförande måste te sig oerhört höga, uppställer sig givetvis för riksdagen frågan, huruvida det över huvud taget är möjligt att för närvarande fortsätta med den utveckling av de affärsdrivande förvaltningarnas verksamhet, som under den sist förflutna perioden av högkonjunktur inletts. Det bör nämligen erinras att redan nu uppgår den ännu ej verkställda upplåningen för av riksdagen beslutade företag eller för regelbundet återkommande ändamål under de tre närmaste åren till omkring 700 miljoner kronor, ett belopp, som det torde möta synnerligen stora svårigheter att för en rimlig ränta och utan allt för svåra rubbningar i landets ekonomiska liv upplåna.

Vid nu angivna förhållanden skulle man naturligtvis kunna tänka sig vidtagande av den radikala åtgärden att icke bevilja andra anslag än som äro oundgängligen nödvändiga för uppehållande av affärsverkens drift i nuvarande omfattning, d. v. s. inställande av alla utvidgnings- och förnyelsearbeten. Ett sådant förfaringssätt, om än teoretiskt tänkbart, skulle likväl otvivelaktigt medföra så stora praktiska olägenheter, att det måste anses uteslutet. Frånsett alla de rent tekniska svårigheter, som härvid skulle möta, bör framför allt uppmärksammas den synnerligen omfattande arbetslöshet, som skulle bli en följd av en alltför stark åtstramning av de affärsdrivande verkens byggnads- och annan anläggningsverksamhet, en arbetslöshet, som med dessa verks stora arbetarpersonal skulle komma att utöva ett i hög grad ogynnsamt inflytande på den redan förut hårt deprimerade arbetsmarknaden. Om riksdagen således icke kan förorda en så långt gående åtgärd som den ovan antydda, har riksdagen likväl ansett tidsförhållandena kräva en synnerlig försiktighet vid prövningen av såväl de nu föreliggande som kommande anslagskrav för kapitalökningsändamål och med denna utgångspunkt funnit sig böra vidtaga nedsättningar i eller avslå åtskilliga av Eders Kungl. Maj:ts äskanden, vilka under andra och gynnsammare ekonomiska förhållanden torde hava kunnat anses tillräckligt motiverade för att bifallas.

Förutom från ovan angivna allmänna synpunkter har riksdagen vid sina beslut om nedsättning i vissa anslag för byggnadsändamål utgått från sin uppfattning därom, att den prisnivå efter vilken vederbörande kostnadsberäkning verkställts bör vid tiden för anslaget användande hava icke oväsentligt sjunkit.

Vidkommande det i nu förevarande punkt framställda förslaget om anvisande av medel för inköp av inventarier för postverkets behov får riksdagen anföra följande:

För år 1920 uppgingo anslagen för ifrågavarande ändamål till sammanlagt 700,000 kronor, varav 400,000 kronor anvisats å nämnda års tilläggsstat. Särskilt i jämförelse därmed innebär vad som nu äskats en ökning i anslagskraven, som under rådande ekonomiska läge icke oavkortad torde kunna tillgodoses. Med hänsyn å andra sidan till de upplysningar, som riksdagens vederbörande utskott vid företagen granskning av de olika anslagsposterna inhämtat rörande de olägenheter, vilka i åtskilliga avseenden skulle uppkomma, om nyanskaffningen av inventarier måste i mera omfattande grad tillbakasättas, har riksdagen funnit sig icke kunna vidtaga någon alltför stark nedsättning i de av Eders Kungl. Maj:t äskade beloppen. Riksdagen har emellertid ansett, att det på 1922 års riksstat begärda anslagsbeloppet, 1,000,000 kronor, bör kunna nedsättas till 800,000 kronor.

Därjämte har riksdagen av särskild anledning ansett det för år 1921 begärda tilläggsanslaget böra nedsättas från 600,000 till 500,000 kronor, och får riksdagen i anseende därå anföra följande:

Av de medel, som komme att stå till förfogande för innevarande år, skulle, såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår, ett belopp av omkring 100,000 kronor disponeras för inköp av en större rotationspress till postverkets tryckeri. För att denna nya press, vilken är avsedd att inköpas från utlandet, skall kunna rationellt utnyttjas, erfordras genomförande av en tillika planerad betydande utvidgning av postverkets tryckerirörelse, så att denna komme att omfatta utförandet icke blott av postverkets eget tryck utan jämväl i viss utsträckning av de övriga affärsdrivande verkens.

Med hänsyn särskilt till den rådande depressionen inom industrien, vilkens verkningar sträckt sig även till tryckerifacket, synes kunna ifrågasättas lämpligheten av att genom en sådan omläggning av sättet för anskaffningen av detta tryck, vilket hittills i stor utsträckning levererats av enskilda tryckerier, ytterligare förminska dessas möjligheter att uppehålla driften.

Uppmärksammas må ock, hurusom hela det invecklade problemet om anskaffningen av statens tryck i allmänhet alltjämt är olöst och beroende på fortsatt utredning, och även om därvid frågan om sättet för tillgodoseende av det inom de olika ämbetsverken föreliggande behovet av blanketter — vilket vid postverket och jämväl statens järnvägar är så stort, att detta enligt generalpoststyrelsens mening motiverar anskaffningen av en rotationspress till postverkets tryckeri — i viss mån ansetts fristående från övriga hithörande spörsmål, torde det icke utan skäl kunna befaras, att ett bifall till generalpoststyrelsens förevarande förslag skulle kunna komma att innebära ett föregripande av en rationell lösning av själva huvudfrågan.

Den planerade utvidgningen av postverkets tryckerirörelse bör således enligt riksdagens mening icke nu komma till stånd. Vid sådant förhållande har riksdagen funnit medel till anskaffande av ovannämnda rotationspress icke böra ställas till förfogande.

I anslutning till vad sålunda anförts skulle nu behöva anvisas å 1922 års riksstat 800,000 kronor och å tilläggsstat för år 1921 500,000 kronor.

Beträffande sättet för täckande av ifrågavarande liksom övriga å riksstaten äskade anslag till utgifter för kapitalökning för ändamål, hörande under post- och telegrafverken samt statens järnvägar och vattenfallsverk, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att desamma finge utgå av lånemedel, dock att ett till statsbanan Sveg—Hede äskat anslag ansetts böra utgå av andra statsinkomster än lånemedel. Häremot har riksdagen intet att erinra.

Under återopande av vad sålunda anförts, får riksdagen nu anmäla, att riksdagen för inköp av inventarier för postverkets behov för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 800,000 kronor att utgå av lånemedel.

2:o) I en till riksdagen den 4 februari 1921 avlåten proposition (nr 74), har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att dels för inköp för postverkets räkning av vissa fastigheter i Lilla Alby municipalsamhälle i Solna socken med därå uppförda byggnader ävensom för vissa ändringsarbeten å nämnda byggnader på tilläggsstat för år 1921 under utgifter för kapitalökning anvisa ett reservationsanslag av 1,850,000 kronor, att utgå av lånemedel; dels ock, vid bifall härtill, besluta, att de i förslaget till nämnda tilläggsstat bland inkomsterna under rubriken »I. Fast upplåning» upptagna lånemedel skola höjas med 1,850,000 kronor.

Det torde icke kunna bestridas, att det föreslagna inköpet av ifrågavarande fastigheter vid Lilla Alby skulle ur teknisk synpunkt komma att medföra vissa fördelar för postverket. Otvivelaktigt skulle därigenom driften av postverkets tryckerirörelse och de övriga särskilda grenar av postverkets praktiska verksamhet, varom här är fråga, i flera hänseenden underlättas. Och vidare vunnes genom ett bifall till förslaget, att vissa utrymmen, särskilt de som komme att frigöras i centralposthuset, i stället kunde komma till användning för ändamål, för vilka de med hänsyn till sin centrala belägenhet måste anses mera lämpade.

Att förevarande plan nu framlagts för riksdagen sammanhänger emellertid, enligt vad av propositionen inhämtas, med en påtänkt utvidgning av postverkets tryckerirörelse, för vars genomförande större lokalutrymmen erfordras.

Såsom framgår av vad ovan under punkt 1 anförts rörande anslag till inköp av inventarier vid postverket, har riksdagen på anförda skäl funnit lämpligheten av att för närvarande företaga en dylik utvidgning kunna starkt ifrågasättas och av denna anledning icke funnit sig böra medgiva att medel härtill beviljades. Avgörande för riksdagen har därvid varit det jämväl i sammanhang med ifrågavarande proposition motionsvis framhållna sambandet mellan å ena sidan nu förevarande fråga och å andra sidan det alltjämt på utredning beroende spörsmålet om den lämpligaste formen för tillgodoseende av statens behov av tryck i allmänhet. Vid sådant förhållande synes ej heller frågan om anskaffande av de ökade lokaler, som skulle erfordras för nyss angivna ändamål, nu påkalla något avgörande.

Om man bortser från det lokalbehov, som den av generalpoststyrelsen påtänkta, men av riksdagen sålunda ej medgivna utvidgningen av postverkets tryckerirörelse skulle medföra, torde enligt vad den i ärendet föreliggande utredningen synes giva vid handen, såväl nämnda tryckerirörelse som ock de verksamhetsgrenar i övrigt, om vilkas förläggande till Lilla Alby förslag framlagts av generalpoststyrelsen, i stort sett kunna nöjaktigt bedrivas inom de lokaler, som redan för närvarande för detta ändamål stå till förfogande. Ytterligare kommer härtill, att den allmänna nedgången i posttrafiken medfört en icke oväsentlig minskning i det behov av expeditiionslokaler m. m., för vars tillgodoseende de genom förflyttningen till Lilla Alby ledigblivna utrymmena varit avsedda. Enligt riksdagens mening torde därför den ifrågasatta förflyttningen utan större olägenhet kunna undvikas.

Riksdagen, som sålunda på grund av redan anförda omständigheter nödgats ställa sig avvisande mot att det planerade inköpet företages, anser sig emellertid beträffande räntabiliteten av detsamma vidare böra framhålla, att såvitt av uppgjorda beräkningar framgår, det måste anses synnerligen ovisst, huruvida det ekonomiska resultatet av affären kan för statsverket väntas bliva gynnsamt. Utan att ifrågasätta riktigheten av de uppgifter beträffande de erbjudna fastigheternas fördelaktiga belägenhet och framtidsmöjligheter i övrigt, som lämnats i propositionen, vill riksdagen erinra, att frågan om sättet för fastigheternas användning icke är klarlagd i vidare mån än härförut angivits, och det är vidare att märka, att enligt de i propositionen framlagda kalkylerna en tillfredsställande avkastning av dessa fastigheter åtminstone den närmaste tiden endast skulle ernås på bekostnad av vinsten från postverkets tryckerirörelse, varav, sedan från bruttoinkomsten skälig lokalhyra avdragits, ytterligare en icke oväsentlig del skulle åtgå för täckandet av beräknad ränta å köpeskilling m. m.

I den i propositionen framlagda planen ingår jämväl uppförandet av arbetarbostäder för den vid anläggningen sysselsatta personalen för en kostnad av 1,200,000 kronor. Även om, såsom i propositionen förutsatts, medel härför skulle kunna beredas från det anslag till nybyggnad av bostadshus åt tjänstemän vid kommunikationsverken, som anvisades vid 1920 års riksdag, torde dock nu nämnda förhållande vara förtjänt av beaktande för ett rätt bedömande av den föreliggande planens räckvidd.

Riksdagen anser sig slutligen böra erinra, hurusom den i avseende å möjligheterna att anskaffa täckning för statsutgifterna synnerligen brydsamma statsfinansiella situationen manar till den största varsamhet särskilt vid beviljandet av medel till nya ändamål av sådan omfattning som det nu ifrågavarande.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anført, får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen bifallits.

3:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 2) att för slutförande av centralposthusets i Stockholm ombyggnad för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 162,000 kronor.

Beträffande detta förslag innebär ett beviljande av det begärda anslaget ett fullföljande av den utav 1920 års riksdag godkända planen för ombyggnad av den avgående avdelningens lokaler inom centralposthuset för en beräknad kostnad av 212,000 kronor, varav 50,000 kronor redan stå till förfogande från anslag å årets riksstat. Häremot har riksdagen intet att erinra.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för slutförande av centralposthusets i Stockholm ombyggnad för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 162,000 kronor, att utgå av lånemedel.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 3) föreslagit riksdagen att för tillbyggnad av postverkets fastighet i Västervik för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 111,500 kronor.

Då den av generalpoststyrelsen föreslagna påbyggnaden synes av behovet påkallad och lämplig för sitt ändamål, anser sig riksdagen böra medgiva företaget av densamma.

I fråga om den till grund för förslaget liggande kostnadsberäkningen får riksdagen erinra, att denna verkstälts redan i mitten av år 1920 med utgångspunkt från vid denna tidpunkt gällande priser; själva ombyggnadsarbetet åter skulle, med iakttagande av den framflyttning i tiden för anslaget beviljande, som föreslagits av departementschefen, komma att påbörjas först under år 1922.

Med hänsyn till den nedgång i kostnaderna för byggnadsmaterial och jämväl arbetslöner, som vid nämnda tidpunkt kan motses hava inträffat, torde det få förväntas, att ifrågavarande påbyggnad skall kunna utföras för en totalkostnad, icke oväsentligt understigande det i statsverkspropositionen upptagna beloppet.

På grund härav har riksdagen ansett det äskade anslaget kunna nedsättas från av Eders Kungl. Maj:t föreslagna 111,500 kronor till 95,000 kronor, och får riksdagen alltså anmäla, att riksdagen för tillbyggnad av postverkets fastighet i Västervik för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 95,000 kronor att utgå av lånemedel.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4) att för om- och tillbyggnad av postverkets fastighet i Vännäs för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 109,000 kronor.

Då behovet av ifrågavarande om- och tillbyggnad av postverkets fastighet i Vännäs icke syntes riksdagen vara av mera trängande beskaffenhet, än att med dess tillgodoseende bör tills vidare kunna anstå, får riksdagen anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen bifallits.

6:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 5) att för inköp för postverkets räkning av tomt i Kristinehamn för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 32,900 kronor.

Då möjlighet synes böra beredas postverket att begagna det tillfälle, som yppat sig att till skäligen pris förvärva en tomt i Kristinehamn, lämpad för den posthusbyggnad, vars snara uppförande motses såsom oundvikligt, har riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag i

ämnet, för inköp för postverkets räkning av tomt i Kristinehamn för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 32,900 kronor att utgå av lånemedel.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 6) att för inköp av fastigheter för postverkets räkning, vilkas förvärvande icke utan synnerlig olägenhet kan uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor, att disponeras efter Eders Kungl. Maj:ts prövning och avgörande.

Även om de av generalpoststyrelsen åberopade skälen för en höjning av anslaget måste anses beaktansvärda, har riksdagen dock icke ansett sig kunna medgiva att medel för ändamålet beviljas med högre belopp än vad som utgått för vartdera av åren 1920 och 1921 eller 200,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för inköp av fastigheter för postverkets räkning, vilkas förvärvande icke utan synnerlig olägenhet kan uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor, att disponeras efter Eders Kungl. Maj:ts prövning och avgörande och att utgå av lånemedel.

Telegrafverket.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att för fortsättande av arbetet med uppförande av en gemensam byggnad för telegraf- och postverkens behov i Sveg för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 374,000 kronor.

Av telegrafstyrelsen har i ärendet framhållits, att ett byggnadsföretag av så jämförelsevis ringa omfattning som det ifrågavarande icke borde utsträckas utöver två år. Med instämmande häri har departementschefen ansett, att för år 1922 borde beviljas ett belopp av 374,000 kronor, utgörande, såsom nämnts, hela återstoden av den beräknade totalkostnaden för företaget.

Även om ett sådant förfaringssätt under normala förhållanden kan anses lämpligt, torde det dock för närvarande få ifrågasättas, huruvida icke, på grund av de fallande priserna, i stället ett förskjutande av tiden för företagets fullbordande kan väntas medföra kostnadsminskning.

Det är för övrigt att märka, att arbetet ännu icke påbörjats, och enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat måste det anses ovisst, huruvida så kan komma att ske ens under år 1921.

Med hänsyn till det framflyttande av tidpunkten för arbetenas

igångsättande, som sålunda redan ägt rum, och då en forcering av dessas utförande under nuvarande förhållanden, såsom ovan nämnts, bör undvikas, har riksdagen ansett det anslag som bör uppföras å 1922 års rikstat kunna begränsas till 200,000 kronor.

Under åberopande av vad riksdagen sålunda anför, får riksdagen anmäla, att riksdagen för fortsättande av arbetet med uppförande av en gemensam byggnad för telegraf- och postverkens behov i Sveg för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor att utgå av lånemedel.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 8) föreslagit riksdagen att för fortsättande av arbetet med uppförande i Motala av en stationsbyggnad, inrymmande jämväl lokaler för postverkets behov, för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för fortsättande av arbetet med uppförande i Motala av en stationsbyggnad, inrymmande jämväl lokaler för postverkets behov, för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor att utgå av lånemedel.

10:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 9) har riksdagen för fortsättande och avslutande av tillbyggnad av stationshuset i Söderhamn för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 85,000 kronor att utgå av lånemedel.

11:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen (punkt 10) att för inköp och bebyggande av fastigheter för telegrafverkets räkning, vilkas förvärvande eller färdigställande icke utan synnerlig olägenhet kan uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor, att disponeras efter Eders Kungl. Maj:ts prövning och avgörande.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär, förutom en ökning av anslagsbeloppet från 200,000 kronor till 500,000 kronor, jämväl en utvidgning av dispositionsrätten till anslaget, vilket framdeles skulle komma att avse icke blott rätten att i vissa fall inköpa fastighet utan jämväl bebyggandet av sådan.

Med hänsyn till de särskilda förhållanden, som synas göra ett sådant medgivande befogat för telegrafverkets del, håller riksdagen före, att Eders Kungl. Maj:t bör lämnas en dylik utvidgad dispositionsrätt. Av budgettekniska skäl har detta medgivande ansetts böra avse icke blott det anslag, som nu av riksdagen beviljas, utan jämväl redan tidigare för samma ändamål anvisade men hittills icke disponerade medel.

Själva anslagsbeloppet har riksdagen funnit böra begränsas till 300,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för inköp och bebyggande av fastigheter för telegrafverkets räkning, vilkas förvärvande eller färdigställande icke utan synnerlig olägenhet kan uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 300,000 kronor, att disponeras efter Eders Kungl. Maj:ts prövning och avgörande och att utgå av lånemedel.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) dels att för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 20,000,000 kronor, dels ock att i avbidan på den proposition, som kunde komma att avlåtas i ämnet, för anläggning av en radiostation för trafik med Nordamerikas Förenta Stater för år 1922 beräkna ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 18 mars 1921 till riksdagen avlåten skrivelse (nr 220) givit riksdagen tillkänna, att den bebådade framställningen angående anslag för anläggning av en radiostation för trafik med Amerikas Förenta Stater icke kommer att föreläggas nu pågående riksdag, i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behöva beräknas.

Såsom av den i statsverkspropositionen lämnade redogörelsen framgår, har redan av Eders Kungl. Maj:t föreslagits en avsevärd nedsättning i de belopp, som telegrafstyrelsen funnit böra för ifrågavarande ändamål anvisas för åren 1921 och 1922.

På grund härav och särskilt med hänsyn till önskvärdheten av att i görligaste mån kunna bereda den med ifrågavarande arbeten sysselsätta personalen arbetstillfällen, har riksdagen ansett någon ytterligare minskning i de begärda anslagen icke kunna ifrågakomma.

Mot att, såsom av telegrafstyrelsen föreslagits, denna styrelse lämnas rätt att i vissa angivna fall för styrelsens stationer teckna aktier i bolag eller andelar i förening, som levererar elektrisk energi, har riksdagen intet att erinra.

Riksdagen, vars beslut sålunda allenast erfordras beträffande framställningen om medelsanvisning till fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende, får nu beträffande riksstaten för år 1922 anmäla, att riksdagen för fortsatt utveckling av statens telefon- och telegrafväsende för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 20,000,000 kronor att utgå av lånemedel.

Statens järnvägar.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 12) att för anläggning av huvudrangerbangård vid Hallsberg jämte därmed sammanhängande arbeten för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Vid behandlingen av frågorna om anvisande av medel till post- och telegrafverken har riksdagen, såsom framgår av punkt 1:o här ovan, framhållit hurusom tidsförhållandena krävde en synnerlig försiktighet vid prövningen av anslagsbehoven för kapitalökningsändamål och i vissa fall nödvändiggjorde nedsättningar eller helt avslag å äskanden, som under gynnsammare ekonomiska förhållanden bort tillgodoses. Dessa och övriga i nämnda sammanhang framhållna synpunkter, vilka kommit till ytterligare uttryck under angivna frågors behandling i riksdagen, har riksdagen ansett böra vara vägledande vid prövningen av de nu föreliggande ärendena rörande anslag till statens järnvägar och vattenfallsverk. Av denna grund har riksdagen, under uppmärksammande likväl hurusom de av de affärsdrivande verken framlagda kraven på medel för olika ändamål redan av Eders Kungl. Maj:t högst avsevärt beskurits, dock ansett sig böra företaga ytterligare icke oväsentliga minskningar i åtskilliga av de äskade beloppen. I vissa fall har riksdagen därjämte funnit nödigt föreslå ett inställande, helt eller delvis, av arbeten, vartill anslag redan tidigare beviljats, där så utan alltför stora olägenheter eller förluster kunnat ske.

Riksdagen är icke främmande för och vill icke heller underlåta att framhålla, att ett dylikt, av rådande finansiella nödläge framtvingat tillbakahållande av anspråken på kapital från de affärsdrivande verks sida, varom här är fråga, kan komma att äventyra deras vidmakthållande på den i tekniskt hänseende höga standpunkt, de hittills intagit, och verka hämmande på deras naturliga utveckling med därav följande svårigheter att under en kommande period av gynnsammare ekonomiska konjunkturell tillgodose de anspråk, som då ånyo kunna komma att ställas på dem. Det bör dock å andra sidan icke förbises, att den rådande depressionen, vilken tagit en styrka och en omfattning vida utöver vad som tidigare kunnat antagas och vid då uppgjorda sakkunniga beräkningar förutsetts, och som särskilt beträffande statens järnvägar medför stora svårigheter att åstadkomma tillfredsställande inkomstresultat, synes motivera vissa in-

skränkningar i fråga om åtskilliga på grundval av nämnda beräkningar tidigare planlagda företag.

Vid bedömandet av förevarande frågor har riksdagen emellertid också ansett sig böra taga viss hänsyn till den rådande allmänna arbetslösheten. Denna, som redan påkallat och synes ytterligare komma att i stor utsträckning påkalla statens ingripande genom åtgärder av olika slag, torde utgöra en särskild anledning att icke alltför snävt begränsa byggnadsverksamheten vid ovannämnda båda verk. Det bör därvid uppmärksammas, att av de arbeten, varom här är fråga, åtskilliga, på grund av det stora antal arbetare, som i förhållande till totalkostnaderna kunna sysselsättas därmed, synas vara av en beskaffenhet, som gör dem särskilt lämpade att komma till utförande under tider av allmän arbetsbrist. Förbises må ej heller, hurusom på detta sätt tillgång på arbete kan beredas vid företag, vars utförande tillstyrkts av vederbörande affärsdrivande verk.

Riksdagen vill slutligen erinra, att ett flertal av ifrågavarande anslag avse arbeten av sådan natur, att deras utförande måste anses påkallat av de betydande besparingar i form av lägre driftkostnader, som därigenom skulle stå att vinna.

Vad angår Eders Kungl. Maj:ts nu förevarande framställning om anslag till anläggning av huvudrangerbangården vid Hallsberg har riksdagen icke ansett sig kunna tillstyrka denna framställning oförändrad. Enligt riksdagens vederbörande utskott lämnade upplysningar synas vissa begränsningar i den tidigare uppgjorda planen kunna företagas. Så torde det visa sig möjligt att låta det anstå med utläggningen av vissa delar av det ursprungligen tänkta spårsystemet. Härigenom skulle kunna inbesparas ett belopp av 400,000 kronor. Genom att dessutom tillsvidare uppskjuta byggandet av den vägbro över bangården, som ingår i nyssnämnda plan, kan ifrågavarande anslag nedsättas med ytterligare 480,000 kronor.

I enlighet härmed har riksdagen ansett, att det av järnvägsstyrelsen för företagets slutförande äskade beloppet, 1,600,000 kronor, varav Eders Kungl. Maj:t upptagit 1,000,000 kronor på 1922 års riksstat, bör kunna minskas med 880,000 kronor till 720,000 kronor, vilken sistnämnda summan torde böra ställas till förfogande för år 1922.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för anläggning av huvudrangerbangård vid Hallsberg jämte därmed sammanhängande arbeten för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 720,000 kronor att utgå av låne-medel.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 13) föreslagit riksdagen att för ombyggnad av Malmö statsbangård för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 550,000 kronor.

De arbeten, som enligt den av järnvägsstyrelsen uppgjorda nya begränsade planen skulle komma till utförande på Malmö bangård, utgöras huvudsakligen av husbyggnadsarbeten, såsom omändring av stationshuset och utförande av plattformstak, ävensom vissa räslägnings- och grusningsarbeten. Någon nedsättning i det för ändamålet äskade anslagsbeloppet har icke lämpligen ansetts kunna ske.

Under uppmärksammande därjämte att, enligt vad av riksdagens vederbörande utskott i ärendet införskaffade upplysningar giva vid handen, ifrågavarande arbeten icke utan stor olägenhet kunna anstå, har riksdagen för ombyggnad av Malmö statsbangård för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 550,000 kronor att utgå av lånemedel.

15:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14) att för ombyggnad av bangården vid Storvik för år 1922 bevilja ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

Enligt riksdagens mening bör under nuvarande tidsförhållanden ifrågavarande ombyggnad av bangården vid Storvik, varå arbetena ännu icke påbörjats, icke komma till utförande. Riksdagen, som av denna anledning ansett ytterligare anslag för ändamålet icke nu böra ifrågakomma, får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen bifallits.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 15) föreslagit riksdagen att för ombyggnad av rangerbangården vid Sävenäs för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen bifallits.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att för utförande av spårordningar i anslutning till förefintliga spårssystem för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 213,300 kronor.

Förutom ovan angivna belopp, 213,300 kronor, har för samma ändamål å 1921 års tilläggsstat äskats ett anslag å 17,500 kronor.

De anläggningar, varom här är fråga, har riksdagen funnit vara av sådan beskaffenhet, att anslag till desamma icke under nuvarande förhållanden bör utgå. De tidigare beslutade, redan påbörjade spårarbetena böra däremot självfallet fullbordas och medel ställas till förfogande till täckandet av den merkostnad, som för deras del beräknats uppkomma. I likhet med departementschefen anser emellertid riksdagen härför erfor-

derligt belopp, av järnvägsstyrelsen upptaget till 64,000 kronor, kunna beredas från de anslagsmedel, som tidigare anvisats till de förut beslutade, men tillsvidare uppskjutna nyanläggningarna vid Degerselet och Jörn.

Vid sådant förhållande skulle något nytt anslag för ifrågavarande ändamål icke behöva förekomma vare sig för år 1921 och 1922.

Riksdagen får alltså beträffande riksstaten nu anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen bifallits.

18:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 17) föreslagit riksdagen att för utförande av anläggningar vid kol- och vattenstationer för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Härjämte har å tilläggsstat för år 1921 för enahanda ändamål äskats ett anslag av 265,000 kronor.

Ifrågavarande båda anslag äro avsedda för följande föreslagna anläggningar:

1) Anordnande av kolupplagsplats vid lokomotivstationen i Norrköping, för vilken beräknats en kostnad av 240,000 kronor att anvisas å tilläggsstaten för år 1921;

2) Anskaffande av nytt vattentorn med reningsverk i Malmö för en beräknad kostnad av 200,000 kronor; samt

3) Vidtagande av diverse förbättringar vid kol- och vattenstationerna. Härför har begärts ett anslag av 100,000 kronor.

De sistnämnda båda beloppen skulle utgå från anslag å 1922 års riksstat.

Dessutom har för år 1921 begärts ett konjunkturtillägg å 25,000 kronor till av 1920 års riksdag för anläggningar vid kol- och vattenstationer anvisade belopp.

Med hänsyn till de betydande driftkostnadsbesparingar, som skulle stå att vinna genom att ifrågavarande anläggningar komme till utförande, har riksdagen i huvudsak ansett sig böra bifalla förevarande förslag. De för anläggningarna i Norrköping och Malmö beräknade kostnadsbeloppen har riksdagen på grund av den sjunkande prisnivån dock ansett kunna nedsättas med för vardera 20,000 kronor till 220,000, resp. 180,000 kronor.

Den gjorda framställningen om anvisande av konjunkturtillägg med 25,000 kronor har icke givit riksdagen anledning till erinran.

I anslutning härtill har för år 1922 beviljats 280,000 kronor och för innevarande år 245,000 kronor.

Riksdagen får alltså beträffande anslag å riksstaten nu anmäla, att riksdagen för utförande av anläggningar vid kol- och vattenstationer för

år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 280,000 kronor att utgå av lånemedel.

19:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att för utförande av speciella anläggningar å bangårdar för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 29,000 kronor.

Ifrågavarande anslag är avsett för anskaffande av en vagnvåg för rangerbangården vid Sävenäs.

Såsom konjunkturtillägg å det av 1920 års riksdag för speciella anläggningar å bangårdar beviljade anslaget erfordras å tilläggsstat för år 1921 ett belopp av 15,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet, får alltså, beträffande anslag å riksstaten, nu anmäla, att riksdagen för utförande av speciella anläggningar å bangårdar för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 29,000 kronor att utgå av lånemedel.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 19) föreslagit riksdagen att för anläggande av ytterligare ett järnvägsspår från Örebro över Hallsberg till Laxå för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor.

Såsom av den i statsverkspropositionen lämnade redogörelsen framgår, beräknades på hösten 1920 totalkostnaderna för ifrågavarande dubbelspårsanläggning komma att uppgå till sammanlagt omkring 12,500,000 kronor, varav endast 5,550,000 kronor hittills anvisats. Med hänsyn härtill har riksdagens vederbörande utskott ansett sig böra undersöka, huruvida icke genom en inskränkning av företagets omfattning en nedsättning i nyssnämnda totala kostnadsbelopp skulle kunna ske. Enligt vad införskaffade upplysningar giva vid handen, synas vissa möjligheter föreligga för att inskränka ifrågavarande dubbelspårsanläggning att tillsvi-dare omfatta, förutom linjen Örebro—Hallsberg, vilken redan är i det närmaste fullbordad, den omkring 8 kilometer långa sträckan Hallsberg—Östansjö. Genom en dylik begränsning skulle totalkostnaden för företaget kunna nedsättas till omkring 6,750,000 kronor och således endast ett belopp av 1,200,000 kronor ytterligare återstå att anvisa.

Riksdagen, som anser, att anläggningen bör kunna på nu föreslaget sätt till omfattningen begränsas, varvid således det ytterligare erforderliga anslagsbeloppet skulle kunna nedsättas till 1,200,000 kronor, får anmäla, att riksdagen för anläggande av ytterligare ett järnvägsspår från Örebro över Hallsberg till Laxå för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 1,200,000 kronor att utgå av lånemedel.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att

för anläggande av ytterligare ett järnvägsspår mellan Aneby och Sandsjö för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,700,000 kronor.

Därjämte har å 1921 års tilläggsstat för ändamålet äskats ett belopp av 760,000 kronor.

Enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, hava arbetena å detta dubbelspår så fortskridit längs hela sträckan, att endast räsläggning och grusning återstå. Erforderliga räler äro också inköpta. På grund härav har riksdagen funnit sig böra medgiva, att medel för slutförande av ifrågavarande anläggning ställas till förfogande. I enlighet med riksdagens i nästföljande punkt anmälda beslut rörande dubbelspårsbyggnaderna Tranås—Aneby och Sandsjö—Sävsjö erfordrades jämväl anvisande av medel för återbetalning av det belopp av 1,100,000 kronor, som tidigare beviljats till sistnämnda dubbelspårsbyggnader, men som tillfälligt disponerats för dubbelspåret Aneby—Sandsjö.

Riksdagen får alltså beträffande anslag å riksstaten nu anmäla, att riksdagen för anläggande av ytterligare ett järnvägsspår mellan Aneby och Sandsjö för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 1,700,000 kronor att utgå av lånemedel.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21) att för anläggande av ytterligare ett järnvägsspår från Tranås till Aneby och från Sandsjö och Sävsjö för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Riksdagen, som anser att arbetena å ifrågavarande dubbelspår tillvidare icke böra bedrivas i större omfattning, än som möjliggöres genom anlåtande av återstoden av redan anvisat anslag, inberäknat det å dubbelspåret Aneby—Sandsjö tillfälligt disponerade belopp av 1,100,000 kronor, som under år 1922 skulle komma att återbetalas, får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen bifallits.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 22) föreslagit riksdagen att för omläggning av statsbanelinjen Källered—Lindome för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Särskilt ur trafiksäkerhetssynpunkt synes det önskvärt, att medel till ifrågavarande företag ställas till förfogande. Med hänsyn till den sjunkande prisnivån har riksdagen dock ansett det äskade anslagsbeloppet kunna nedsättas till 425,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för omläggning av statsbanelinjen Källered—Lindome för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 425,000 kronor att utgå av lånemedel.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen (punkt 23) att för anläggande av ett särskilt godstågsspår mellan Malmö ranger-

bangård och Arlöv för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 240,000 kronor.

Av den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen i ärendet framgår, att den nuvarande godstågsförbindelsen mellan den dubbelspåriga huvudlinjen från Arlöv in till Malmö och Malmö rangerbangård ur trafik-säkerhetssynpunkt är synnerligen otillfredsställande. Genom den nu ifrågasatta anläggningen av ett särskilt godstågsspår mellan ifrågavarande platser skulle en väsentlig förbättring vinnas i berörda avseende. Med hänsyn såväl härtill som ock till den driftkostnadsbesparing anläggningen ifråga skulle medföra har riksdagen funnit sig böra bifalla förslaget om utförandet av densamma. Det härför beräknade anslagsbeloppet har riksdagen dock ansett kunna begränsas till 225,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för anläggande av ett särskilt godstågsspår mellan Malmö rangerbangård och Arlöv för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 225,000 kronor att utgå av lånemedel.

25:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 24) att för anläggande av malmvagnsverkstad vid Notviken för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

Riksdagen, som anser, att ifrågavarande anläggning, vilken ännu icke påbörjats, under nuvarande tidsförhållanden icke bör komma till utförande, får anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen bifallits.

26:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25) att för uppförande av en ny lokomotivstation vid Charlottenberg för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 270,000 kronor.

För uppförande av ny lokomotivstation vid Charlottenberg, ursprungligen beräknad att kosta 450,000 kronor, varav 90,000 kronor ansågos böra bestridas av medel ur förnyelsefonden, anvisade 1918 års lagtima riksdag för år 1919 ett anslag av 200,000 kronor. I skrivelse den 29 september 1919 meddelade järnvägsstyrelsen, att kostnaderna av anslagsmedel för ifrågavarande anläggning dåmera beräknades till 650,000 kronor, samt hemställde om anvisande av återstående 450,000 kronor för år 1921. Dåvarande departementschefen ansåg emellertid det äskade beloppet kunna fördelas på två år, och i enlighet med Kungl. Maj:ts i anslutning härtill gjorda hemställan anvisade riksdagen för år 1921 250,000 kronor.

Järnvägsstyrelsen har nu begärt anvisande för år 1922 av återstående 200,000 kronor jämte ytterligare ett av de alltjämt ökade anläggningskostnaderna föranlett konjunkturtillägg av 70,000 kronor eller sålunda tillhoppa 270,000 kronor.

Riksdagen, som anser, att det beräknade konjunkturtillägget bör kunna nedsättas till 45,000 kronor, har, med bifall till det framlagda förslaget i övrigt, för uppförande av en ny lokomotivstation vid Charlottenberg för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 245,000 kronor att utgå av lånemedel.

27:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 26) och under erinran att för ändamålet jämväl å tilläggsstaten äskats ett anslag av 166,000 kronor, vilket jämväl beviljats, får riksdagen beträffande 1922 års stat nu anmäla, att riksdagen för utförande av anordningar för förbättrad driftsekonomi vid vissa lokomotivstationer för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor att utgå av lånemedel.

28:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 27) föreslagit riksdagen dels medgiva, att det av 1920 års riksdag för inköp för postverkets räkning av en tomt om 1,500 kvadratmeter, avsedd att avsöndras från skogshemmanet Berg i Hallsbergs köping, för år 1921 anvisade reservationsanslaget av 25,000 kronor må användas för uppförande i Hallsberg av en byggnad för post- och telegrafverkens samt statens järnvägars behov; dels ock för husbyggnader för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 997,000 kronor.

För utförande av nya husbyggnader samt för vissa inrednings- och tillbyggnadsarbeten har av Eders Kungl. Maj:t äskats ett belopp av tillhoppa 1,272,000 kronor, sålunda fördelat:

för boställshus	kronor	234,000: —
» manskaps- och överliggningshus	»	48,000: —
» stationshusbyggnader	»	115,000: —
» övriga husbyggnader	»	875,000: —
	Summa kronor	1,272,000: —

Av nyssnämnda belopp, 1,272,000 kronor, har 997,000 kronor begärts på 1922 års riksstat, medan återstoden 275,000 kronor, utgörande viss del av den i posten övriga husbyggnader ingående kostnaden för ett större hus i Hallsberg, skulle anvisas å tilläggsstat för år 1921. Härjämte har å sistnämnda stat för ifrågavarande ändamål äskats ytterligare ett belopp av 76,800 kronor, utgörande beräknat konjunkturtillägg å de av 1918—1920 års riksdagar anvisade anslag för husbyggnader för statens järnvägar, vadan alltså hela det å 1921 års tilläggsstat för ändamålet äskade anslaget uppgår till 351,800 kronor.

Den uti ovanstående tabell upptagna första posten för boställshus

är helt avsedd för uppförande av tre bostadshus vid Notviken med vardera 4 lägenheter om 2 rum och kök jämte uthus.

Beträffande den för manskaps- och överliggningshus upptagna posten å 48,000 kronor avser denna dels anordnande av överliggningsrum å vinden till maskinavdelningens överliggningshus i Gällivare, dels ock uppförande av ett överliggningshus i Halmstad. Kostnaderna för dessa anordningar hava beräknats till respektive 31,000 och 55,000 kronor eller sålunda tillhopa 86,000 kronor. I sammanhang härmed har emellertid föreslagits, att det av 1919 års riksdag till uppförande av ett överliggningshus i Boden beviljade anslaget å 38,000 kronor finge såsom ej längre erforderligt för sitt ändamål tagas i anspråk för täckande av motsvarande del av ovanberörda kostnader. Av nyanvisade anslagsmedel skulle alltså för nu ifrågavarande ändamål endast behöva utgå 48,000 kronor.

Det för stationshusbyggnader beräknade beloppet, 115,000 kronor, är avsett för tillbyggnad av stationshuset i Örebro jämte en del ändringsarbeten därstädes ävensom för till- och ombyggnad av stationshuset i Katrineholm. Arbetena i Örebro hava beräknats draga en kostnad av 55,000 kronor, varav 15,000 kronor skulle täckas av förnyelsefonden. Till- och ombyggnadsarbetena i Katrineholm skulle draga en kostnad av 150,000 kronor, därav 75,000 kronor har ansetts böra bestridas med medel ur ovannämnda fond.

Den uti ovanstående tabell upptagna sista posten för övriga husbyggnader å 875,000 kronor är avsedd dels för uppförande i Hallsberg av en för postverket, telegrafverket och statens järnvägar gemensam byggnad, inrymmande expeditionslokaler för post- och telegrafverken samt bostäder för såväl sistnämnda verks som statens järnvägars personal, dels ock för anordnande av lokaler för postverkets behov i vissa statens järnvägars byggnader. De för ifrågavarande ändamål beräknade kostnaderna utgöra, för husbyggnaden i Hallsberg 800,000 kronor — varav dock ett belopp av 25,000 kronor skulle kunna täckas av ett av 1920 års riksdag anvisat anslag å sistnämnda summa, avsett för inköp av en posthustomt i Hallsberg, vilkens förvärvande, om nämnda husbyggnad komme till stånd, bleve obehövt — och för lokalanordningarna för postverket 100,000 kronor.

Behovet av det föreslagna bostadsbyggnandet vid Notviken torde få anses hava väsentligt förminskats, sedan den föreslagna malmvagnsverkstaden därstädes icke såsom ovan anmäls kommer till stånd. Medel till ifrågavarande bostadsbyggnaden vid Notviken torde alltså icke böra utgå.

Med hänsyn till de rådande tidsförhållandena anser sig riksdagen

ej heller kunna medgiva att anslag för utförande av tillbyggnadsarbetena i Örebro och Katrineholm samt husbyggnaden i Hallsberg beviljas.

Däremot bör enligt riksdagens mening de föreslagna överliggningsanordningarna komma till utförande och härför beräknade kostnader bestridas, på sätt i statsverkspropositionen föreslagits, d. v. s. med 48,000 kronor från det anslag, som nu skulle å 1922 års riksstat uppföras, och med 38,000 kronor från ovan angivna för ändamålet tillgängliga medel.

Det å riksstaten begärda beloppet av 100,000 kronor till anordnande av lokaler för postverkets behov i vissa statens järnvägsstationer har riksdagen också ansett böra anvisas.

Likaså anser sig riksdagen böra medgiva att det till konjunkturtillägg avsedda beloppet å 76,800 kronor beviljas å årets tilläggsstat.

Å riksstaten skulle sålunda uppföras ett anslag av 148,000 kronor och å tilläggsstaten ett anslag av 76,800 kronor.

Då ifrågavarande nybyggnad i Hallsberg icke kommer till utförande, har riksdagen ansett något riksdagens medgivande i fråga om förändrad disposition av det utav 1920 års riksdag anvisade beloppet 25,000 kronor till visst tomtinköp i Hallsberg för postverkets räkning icke vara erforderligt.

I anslutning till vad sålunda anförts får riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, beträffande anslag å riksstaten, nu anmäla, att riksdagen för husbyggnader för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 148,000 kronor att utgå av lånemedel.

29:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28) har riksdagen för anordnande av skenfria vägkorsningar för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 250,000 kronor att utgå av lånemedel.

30:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29) att för elektriska belysningsanläggningar för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 350,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag i vidare mån än att riksdagen ansett, att det begärda anslaget bör, med hänsyn särskilt till den fallande prisnivån, kunna nedsättas till 200,000 kronor, får anmäla, att riksdagen för elektriska belysningsanläggningar för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor att utgå av lånemedel.

31:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 30) föreslagit riksdagen att för utförande av växel- och signalsäkerhetsanläggningar för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

I likhet med departementschefen anser riksdagen det såväl ur trafiksäkerhets- som driftbesparingssynpunkt vara angeläget, att växel- och signalsäkerhetsväsendet planmässigt utvecklas, och har riksdagen av

denna anledning funnit medel för ändamålet böra anvisas. Med hänsyn emellertid till de alltjämt fallande priserna å för ändamålet erforderlig materiel har riksdagen ansett sig kunna vidtaga en nedsättning av det nu äskade beloppet till 800,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för utförande av växel- och signalsäkerhetsanläggningar för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 800,000 kronor att utgå av lånemedel.

32:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 31) att för ordnande av brandväsendet vid statens järnvägar för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Å tilläggsstat för år 1921 har för enahanda ändamål äskats ett anslag av 40,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit anledning till anmärkning mot Eders Kungl. Maj:ts förslag i förevarande ämne, får alltså beträffande 1922 års stat anmäla, att riksdagen för ordnande av brandväsendet vid statens järnvägar för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 60,000 kronor att utgå av lånemedel.

33:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 32) föreslagit riksdagen att såsom dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit sig kunna medgiva att å 1922 års riksstat för ifrågavarande ändamål uppföres högre belopp än som beviljats för innevarande år, eller alltså 1,500,000 kronor, får anmäla att riksdagen såsom dispositionsanslag för oförutsedda och mindre arbeten för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor att utgå ur lånemedel.

34:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 33) föreslagit riksdagen att för fullbordande av statsbanan Sveg—Brunflo för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,627,000 kronor.

För anläggningens fullbordande skulle nu erfordras 3,427,000 kronor, varav 1,800,000 kronor äskats å tilläggsstat.

I likhet med vad av 1920 års riksdag framhållits, finner riksdagen det önskvärt, att ifrågavarande anläggning snarast slutföres, och anser sig på den grund böra medgiva, att medel härtill beviljas.

Enligt vad av riksdagens vederbörande utskott införskaffade uppgifter giva vid handen läser det å riksstaten begärda beloppet, 1,627,000 kronor, kunna nedsättas till 1,400,000 kronor. Det å tilläggsstaten äskade anslaget har däremot synts riksdagen böra oavkortat beviljas.

Riksdagen får beträffande anslag å riksstaten nu anmäla, att riksdagen för fullbordande av statsbanan Sveg—Brunflo för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 1,400,000 kronor att utgå av lånemedel.

35:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 34) att till fortsättning av statsbanan Sveg—Hede för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Med hänsyn till angelägenheten av att i möjligaste mån bringa ned statsutgifterna, har riksdagen icke ansett sig kunna medgiva att å 1922 års riksstat för ifrågavarande ändamål disponeras större belopp än 750,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:t har föreslagit, att täckning för ifrågavarande anslag skulle beredas av andra inkomster än lånemedel. Häremot har riksdagen intet att invända.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen till fortsättning av statsbanan Sveg—Hede för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 750,000 kronor att utgå av andra statsinkomster än lånemedel.

36:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 101) anmält, har riksdagen dels, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag, för fortsättande av arbetena å inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor, att utgå av lånemedel;

dels till fortsättning av statsbanan Forsmo—Hoting för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 2,600,000 kronor, att utgå av lånemedel;

dels ock med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag till fortsättning av statsbanan Hällnäs—Stensele för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor, att utgå av lånemedel.

37:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet (punkt 38) och under erinran att för ändamålet jämväl å tilläggsstaten äskats ett anslag av 350,000 kronor, har riksdagens beträffande 1922 års stat medgivit, att för fullbordande av järnvägsförbindelse mellan de svenska och finska järnvägsnäten må användas ett belopp av 250,000 kronor av de besparingar, som uppkommit å de till anläggning av en statsbaua från Östersund till Ulriksfors anvisade anslag.

38:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) har riksdagen medgivit, att till täckande av brist, som uppkommit i de till anläggning av statsbana från Ulriksfors till Volgsjön anvisade anslag, må till samma anslag överföras 120,000 kronor av de besparingar, som uppstått å de till anläggning av en statsbana från Östersund till Ulriksfors beviljade anslag.

39:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att för inköp av mark, som erfordras för utvidgning av vissa järnvägsstationer och för blivande dubbelspårordningar, för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen under nuvarande förhållanden icke ansett böra för år 1922 disponeras högre belopp än 400,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för inköp av mark, som erfordras för utvidgning av vissa järnvägsstationer och för blivande dubbelspårordningar, för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 400,000 kronor att utgå av lånemedel.

40:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) att för anskaffning av rullande materiel vid statens järnvägar för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 4,550,000 kronor.

Härjämte har å tilläggsstat för år 1921 för enahanda ändamål äskats ett anslag av 3,250,000 kronor.

Riksdagen anser utredningen i ärendet giva vid handen, att anskaffning av föreslagna elektriska lokomotiv är av behovet påkallad.

De sålunda å årets tilläggsstat och 1922 års riksstat äskade anslagen hava beräknats med hänsyn till det i september 1920 rådande prisläget, ehuru väl en viss reduktion därvid iakttagits. Med hänsyn till nedgången i fråga om priserna å materiel av ifrågavarande slag har riksdagen ansett det för ändamålet äskade sammanlagda belopp 7,800,000 kronor kunna nedsättas till 6,000,000 kronor, att utgå med 2,500,000 kronor för år 1921 och 3,500,000 kronor för år 1922.

Riksdagen får alltså nu beträffande anslag å riksstaten anmäla, att riksdagen för anskaffning av rullande materiel vid statens järnvägar för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 3,500,000 kronor att utgå av lånemedel.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42) att för införande av genomgående tryckluftbroms beträffande statens järnvägars rullande materiel för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 5,550,000 kronor.

Av den i statsverkspropositionen lämnade utredningen och de uppgifter från sakkunnigt håll, som riksdagens vederbörande utskott i övrigt införskaffat, synes framgå, att betydande fördelar, särskilt i form av lägre driftkostnader, alltjämt skulle kunna beräknas uppstå genom att den rullande materielen vid statens järnvägar i nödig omfattning försåges med ifrågavarande tryckluftbroms. Även om det på grund härav synes motiverat, att arbetena härå alltjämt fortgå, har riksdagen dock icke under nuvarande ovissa tidsläge ansett sig kunna medgiva ett genomförande av detta bromssystem i så hastig takt, som av järnvägsstyrelsen förordats i den nu framlagda planen. Med hänsyn härtill och i betraktande därjämte av det fortgående prisfallet har riksdagen, på grund-

val av i detta hänseende lämnade kostnadsuppgifter, ansett de för ändamålet äskade anslagen kunna nedsättas beträffande riksstaten från 5,550,000 kronor till 4,450,000 kronor och vad angår 1921 års tilläggsstat från 1,450,000 kronor till 750,000 kronor.

Riksdagen får alltså beträffande anslag å riksstaten nu anmäla, att riksdagen för införande av genomgående tryckluftsbroms beträffande statens järnvägars rullande materiel för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 4,450,000 kronor att utgå av lånemedel.

42:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43) får riksdagen, som ansett sig böra vidtaga en nedsättning av det för ifrågasvarande ändamål äskade anslaget från 2,000,000 kronor till 1,000,000 kronor, anmäla, att riksdagen för nya inventarier för statens järnvägar för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor att utgå av lånemedel.

Statens vattenfallsverk.

43:o) Beträffande statens vattenfallsverk har Eders Kungl. Maj:tt föreslagit riksdagen (punkt 44) att för fortsättande av arbetena med Södertälje kanals ombyggnad för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,700,000 kronor.

Härjämte har å 1921 års tilläggsstat för ändamålet äskats ett belopp av 200,000 kronor.

Riksdagen har ansett sig böra medgiva, att anslag med av Eders Kungl. Maj:tt äskade belopp beviljats för bedrivandet av arbetena vid Södertälje kanal i den begränsade omfattning, som i statsverkspropositionen angivits. Riksdagen vill framhålla, att på detta sätt möjlighet lämnas öppen att vid nästkommande års riksdag fatta slutlig ståndpunkt till frågan, huruvida kanalanläggningen bör i ett sammanhang fullbordas eller huruvida icke ett avbrott bör äga rum.

Beträffande anslag å riksstaten får riksdagen nu anmäla, att riksdagen för fortsättande av arbetena med Södertälje kanals ombyggnad för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 1,700,000 kronor att utgå av lånemedel.

44:o) Eders Kungl. Maj:tt har vidare föreslagit riksdagen (punkt 45) att för profilreglering av Göta älv mellan Trollhättan och Vargön för år 1922 bevilja ett reservationsanslag av 700,000 kronor.

Kostnaderna för ifrågasvarande profilreglering, för vilkens genomförande hittills anvisats tillhopa 1,800,000 kronor, uppskattas nu till 2,500,000 kronor. Under uppmärksammande att en stor del av det nu

begärda beloppet 700,000 kronor är avsett för beredande av ersättning för skada å mark och annan egendom, har riksdagen, med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, för profilreglering av Göta älv mellan Trollhättan och Vargön för år 1922 beviljat ett reservationsanslag av 700,000 kronor att utgå av lånemedel.

45:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46) att till första utbyggnaden av kraftstationen vid Lilla Edet för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

Dessutom har å 1921 års tilläggsstat för samma ändamål äskats ett belopp av 500,000 kronor.

I statsverkspropositionen har förutsatts, att av de tre stora maskiner, varav anläggningens första utbyggnad skulle bestå, två skulle beställas under senare delen av år 1921, varvid anläggningen beräknades bli driftfärdig år 1924. Anslagen äro därvid så avpassade, att de första likviderna för såväl turbiner som generatorer och övrig elektrisk utrustning äro tänkta utbetalade år 1921.

Med hänsyn till den allmänna depressionen har riksdagens vederbörande utskott ansett sig böra undersöka, huruvida icke beställningen av de två första maskinerna skulle kunna göras först år 1922, sedan sistnämnda års riksdag hunnit ånyo pröva frågan om sättet för det fortsatta bedrivandet av arbetena å anläggningen.

Från vattenfallsstyrelsen erhållna uppgifter hava därvid givit vid handen, att ett sådant uppskov lämpligen kan ske beträffande generatorer och övrig elektrisk utrustning, medan åter de båda turbinerna måste beställas redan under innevarande år, om icke stora olägenheter ur teknisk synpunkt skola uppkomma.

Genom ett uppskov på nu angivet sätt med anskaffandet av generatorer och övrig elektrisk utrustning skulle de för anläggningen erforderliga beloppen kunna nedbringas för år 1921 från 1,000,000 kronor till 500,000 kronor och för år 1922 från 4,500,000 kronor till 3,000,000 kronor. Under förutsättning att anslag till rörelsekapital beviljas och däriifrån ett belopp av 500,000 kronor ställes till förfogande för vardera året, skulle alltså intet särskilt anslag behöva beviljas å 1921 års tilläggsstat och det av Eders Kungl. Maj:t å riksstat äskade beloppet kunna nedsättas från 4,000,000 kronor till 2,500,000 kronor.

Under förutsättning att arbetena å ifrågavarande anläggning under den närmaste tiden bedrivs enligt ovan angivna begränsade plan, har riksdagen beträffande anslag å riksstaten till första utbyggnaden av kraftstationen vid Lilla Edet för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 2,500,000 kronor att utgå av lånemedel.

46:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47) att till fortsatta förberedande åtgärder för Vänerens reglering för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 250,000 kronor.

Riksdagen, som icke kunnat undgå att finna de kostnader, som numera beräknas komma att föränledas av ifrågavarande utredning, oväntat höga, har dock med hänsyn till den stora betydelsen av nämnda utredning ansett sig böra medgiva, att medel till slutförande av densamma ställas till förfogande och att av innevarande års riksdag för detta ändamål beviljas av Eders Kungl. Maj:t äskade belopp, nämligen 350,000 kronor för år 1921 och 250,000 kronor för år 1922. Därjämte har riksdagen ansett ett belopp av 450,000 kronor böra anvisas för år 1921 till täckande av uppkommen brist i tidigare för ifrågavarande ändamål beviljade medel.

Riksdagen får beträffande anslag å riksstaten nu anmäla, att riksdagen till fortsatta förberedande åtgärder för Vänerens reglering för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 250,000 kronor att utgå av låne-medel.

47:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse nr 48 anmält, har riksdagen i anledning av Eder Kungl. Maj:ts i ämnet gjorda förslag medgivit, att av de utav 1920 års riksdag för första utbyggnaden av Har-språngets kraftstation beviljade medlen må för ändamålet användas 1,300,000 kronor under år 1921 och 600,000 kronor under år 1922.

48:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49) att för fortsättande av arbetena för reglering av Suorvasjöarna för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,600,000 kronor.

Såsom redan vid 1920 års riksdag förutsatts, erfordras för slutförande av den tidigare beslutade regleringskanalen vid Luleluspen ett fyllnadsanslag. Det i detta hänseende erforderliga beloppet, 750,000 kronor, har begärts å 1921 års tilläggsstat.

Med hänsyn till de betydande belopp, som redan nedlagts å ifrågavarande dammanläggningar vid Suorvasjöarna, och de risker för utförda arbetens förstöring, som ett utsträckande av arbetena över en längre tidrymd skulle medföra, har riksdagen under beaktande därjämte, hurasom platsens avlägsna läge och därmed förenade svårigheter för arbetenas bedrivande också göra ett snart slutförande av dessa önskligt, ansett sig böra medgiva, att medel beviljas för arbetenas fortsättande under åren 1921 och 1922 i den utsträckning, som av departementschefen förutsatts. Med hänsyn till den sjunkande prisnivån synes emellertid det å riksstaten äskade beloppet kunna begränsas till 1,300,000 kronor.

Den gjorda framställningen om anslag å tilläggsstat till slutförande

av regleringskanalen vid Luleluspén har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får nu beträffande anslag å riksstaten anmäla, att riksdagen för fortsättande av arbetena för reglering av Suorvasjöarna för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 1,300,000 kronor att utgå av lånemedel.

49:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 50) för vissa ändringsarbeten å tre turbinaggregat vid Älvkarleby kraftstation m. m. för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

För ovan angivna ändamål har därjämte å tilläggsstaten äskats 100,000 kronor.

Ifrågavarande båda anslag äro avsedda jämväl till anläggande av en ny reparationsverkstad.

Då med anläggandet av ovannämnda reparationsverkstad synes kunna tillsvidare anstå samt anslaget i övrigt enligt riksdagens mening bör till en början begränsas att avse ändringsarbetena endast å ett aggregat, torde det sammanlagda anslagsbeloppet för ifrågavarande ändamål kunna nedsättas till 70,000 kronor, att uppföras å 1921 års tilläggsstat.

Riksdagen får därför nu beträffande frågan om anslag å riksstaten anmäla, att Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke av riksdagen bifallits.

50:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 51) att för första utbyggnaden av kraftstationen vid Motala för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Med hänsyn till den i ärendet lämnade utredningen har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Riksdagen får alltså nu beträffande anslag å riksstaten anmäla, att riksdagen för första utbyggnaden av kraftstationen vid Motala för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor att utgå av lånemedel.

51:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52) att till genomförande av en veckoreglering av Motalaströms vattenföring mellan Vättern och Boren för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 600,000 kronor.

För detta ändamål har nu äskats, förutom ovannämnda belopp av 600,000 kronor för år 1922, 100,000 kronor på tilläggsstat för år 1921.

I likhet med departementschefen anser riksdagen, att med hänsyn till de betydande fördelar, som stå att vinna genom ifrågavarande vattenreglering, densamma bör komma till utförande.

Riksdagen, som ansett att de för ändamålet äskade beloppen böra beviljas, får beträffande anslag å riksstaten nu anmäla, att riksdagen till

genomförande av en veckoreglering av Motalaströms vattenföring mellan Vättern och Boren för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 600,000 kronor att utgå av lånemedel.

52:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53) att för utförande av distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten för statens kraftverk för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor.

Därjämte har Eders Kungl. Maj:t för enahanda ändamål å 1921 års riksstat äskat ett belopp av 8,000,000 kronor.

Med hänsyn till de stora praktiska svårigheter för ett planmässigt bedrivande av verksamheten vid statens vattenfallsverk, som, enligt vad riksdagen inhämtat, skulle uppkomma, om anslagen för ifrågavarande ändamål allt för kraftigt beskäras, har riksdagen icke ansett sig böra vidtaga annan ytterligare minskning i de anslagsbelopp, som för ändamålet skulle stå till förfogande för åren 1921 och 1922, än att det å riksstaten äskade beloppet nedsättes från 6 miljoner till 5 miljoner kronor, varjämte dock, på sätt nedan angives, viss mindre reduktion av de medel, som skulle finnas tillgängliga för år 1921, ägt rum.

I enlighet med riksdagens tidigare fattade beslut rörande bedrivandet av arbetena å kraftstationen vid Harsprånget återstår av anslag redan anvisade för detta ändamål ett belopp av 4,100,000 kronor, eller 900,000 kronor mer än som av departementschefen förutsatts. I fråga om Eders Kungl. Maj:ts förslag om anslag å tilläggsstaten har riksdagen därför ansett sig böra vidtaga de ändringar, som härav böra föränledas, varvid emellertid riksdagen funnit det till uppförande å tilläggsstaten tillstyrkta nya anslagsbeloppet böra bestämmas till jämnt 7,000,000 kronor.

Beträffande riksstaten får riksdagen nu anmäla, att riksdagen för utförande av distributionsanläggningar och därmed sammanhängande arbeten för statens kraftverk för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 5,000,000 kronor att utgå av lånemedel.

53:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 54) att till förstärkning av rörelsekapitalet för statens vattenfallsverks fastighetsförvaltning för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 400,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har å tilläggsstat äskats 450,000 kronor.

Med hänsyn till den utredning, som i ärendet lämnats rörande otillräckligheten av de belopp, som hittills stått till förfogande för ifrågavarande ändamål, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Riksdagen får alltså beträffande anslag å riksstaten nu anmäla, att riksdagen till förstärkning av rörelsekapitalet för statens vattenfallsverks

fastighetsförvaltning för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 400,000 kronor att utgå av tillfälliga lånemedel.

54:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55) att för inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar, i den mån sådana åtgärder erfordras för ändamålsenlig utveckling av statens kraftverksrörelse och icke kunna utan synnerlig olägenhet uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 1,500,000 kronor, att disponeras efter Eders Kungl. Maj:ts prövning och avgörande.

Med hänsyn till nödvändigheten av att i möjligaste mån söka åstadkomma minskningar i statsutgifterna, har riksdagen ansett ifrågavarande anslag böra begränsas till 1,000,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för inköp av vattenfall och fastigheter samt utförande av nyanläggningar, i den mån sådana åtgärder erfordras för ändamålsenlig utveckling av statens kraftverksrörelse och icke kunna utan synnerlig olägenhet uppskjutas i avbidan på särskilt riksdagsbeslut, för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor, att disponeras efter Eders Kungl. Maj:ts prövning och avgörande och att utgå av lånemedel.

55:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57) att för rörelsekapital vid statens vattenfallsverk för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor.

Därjämte har Eders Kungl. Maj:t å 1921 års tilläggsstat för ändamålet äskat ett anslag å 5,000,000 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla förevarande förslag, får nu beträffande anslag å riksstaten anmäla, att riksdagen för rörelsekapital vid statens vattenfallsverk för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 2,000,000 kronor att utgå av lånemedel.

56:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57) att till inventarier för statens vattenfallsverk för år 1922 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har av Eders Kungl. Maj:t jämväl äskats anslag å tilläggsstat med 700,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställningar, vilka föranletts av de senaste årens utveckling inom vattenfallsverken och därav följande ökade behov av inventarier, hava icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen får beträffande anslag å riksstaten nu anmäla, att riksdagen till inventarier för statens vattenfallsverk för år 1922 anvisat ett reservationsanslag av 800,000 kronor att utgå av lånemedel.

57:o) Eders Kungl. Maj:t har (punkt 58) föreslagit riksdagen, att i avbidan på den proposition, som kunde komma att i ämnet avlåtas, för tillgodoseende av vattenfallsstyrelsens lokalbehov för år 1922 beräkna ett reservationsanslag av 2,100,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 25 februari 1921 avlåten, till statsutskottet remitterad skrivelse, nr 112, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag givit riksdagen tillkänna, bland annat, att proposition i ärendet ej komme att avlåtas till den nu samlade riksdagen, i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behövde beräknas å vare sig 1922 års riksstat eller 1921 års tilläggsstat.

Med anledning härav påkallar Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning icke något riksdagens vidare yttrande.

Stockholm den 17 juni 1921.

Med undersåtlig vördnad.